

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. október 18.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. október 18. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténység születéséhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Összehívta [Jézus] a tizenkettőt, erőt és hatalmat adott nekik [...]. Aztán elküldte őket, hogy hirdessék az Isten országát [...]” (Lukács evangéliumából)

a) Nevezze meg szakkifejezéssel azokat, akikre az A) betűjelű forrásban aláhúzott szó utal!

.....

B) „Én [Jézus] pedig ezt mondom neked: »Te [b)] vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat, és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta. Neked adom a mennyek országának kulcsait, és amit megkötsz a földön, kötve lesz az a mennyekben is, és amit feloldasz a földön, oldva lesz az a mennyekben is.«” (Máté evangéliumából)

b) Nevezze meg a B) betűjelű forrás szövegéből kihagyott és b) betűvel jelölt személyt!

.....

c) Melyik későbbi egyházi méltóság vezető szerepét alapozták meg a B) betűjelű forrásban olvasottak? Nevezze meg az egyházi méltóságot!

.....

C) „[Jézus:] »Mutassatok nekem egy dénárt: kinek a képe és felirata van rajta?« Ők [zsidók] ezt felelték: »A császáré.« Ő [Jézus] pedig így válaszolt nekik: »Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.«” (Lukács evangéliumából)

D) „[A király:] »Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom.« [...] Erre megkérdezik az igazak: »Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna?« [...] A király így felel: »Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.«” (Máté evangéliumából)

Jézus melyik forrásrészletben szereplő tanítása utal a következő cselekedetekre? Az A–D) forrásrészletek közül válasszon! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba csak egy X jelet írjon!

Cselekedetek	A) betűjelű forrás	B) betűjelű forrás	C) betűjelű forrás	D) betűjelű forrás
d) házasságkötés				
e) törvények betartása				
f) adófizetés				
g) hittérítés				
h) jótékonykodás				

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a középkori társadalomhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„A főpapokkal és a főnemesekkel, [...] és e királyság más híveivel [...] tárgyalni és dönteni óhajtunk számos súlyos ügyben, amelyek korántsem jelentéktelenül érintik személyünket, magunk és királyságunk, valamint az egyházak s egyháziak, a nemesek s a világi személyek, továbbá e királyság minden egyes lakosa állapotát és szabadságát. Ezért a [...] városok [...] e közösségek nagyjai és legokosabbjai közül két vagy három [...] teljes hatalommal felruházott [követ] által [...] vegyenek részt a Párizsban virágvasárnap előtti vasárnapon mivelünk megtartandó tárgyalásokon és döntéseken mindannak tudomásulvétele, végrehajtása és [...] jóváhagyása végett.”
(IV. Fülöp francia király meghívója az első rendi gyűlésre, 1302)

a) Nevezze meg a francia rendi gyűlésen részt vevő három rendet! (Elemenként 0,5 pont.)

1.
2.
3.

b) Fogalmazza meg, mi volt az a gazdasági szempont, amely miatt a királyok érdekeltek voltak a rendi gyűlés összehívásában! (1 pont)

.....

c) Válassza ki a felsorolásból a valamennyi rendre jellemző kiváltságokat! Karikázza be a két helyes megoldás sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. adómentesség
2. rendi csoporton belüli bíraskodás
3. egyösszegű adófizetés
4. helyi öngazgatás
5. vallásszabadság

d) Nevezze meg azt az okmányt, amely az angol rendek jogait először rögzítette! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat az Anjou-kori magyar társadalommal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Második András király úrnak [...] aranypecsétjével megerősített, [...] szóról szóra ide beiktatott levelét az abban foglalt minden szabadsággal egyetemben elfogadván, helyeslően [jóváhagyjuk].”

B) „Birtokaik jog és törvény szerént, tisztán és feltétlenül, minden ellenmondás nélkül, legközelebbi atyafiaikra és nemzetségeikre háromoljanak.”

C) „Ezenkívül minden, bármely néven nevezendő szabad községben, valamint az udvarnoki és királynéi községekben levő összes szántóvető és szőlőbirtokos jobbágyainktól (kivéve a falakkal bekerített városokat) minden terményüknek és boruknak kilencedét beszedetjük, és a királyné asszony is be fogja szedetni. És a fönt nevezett bárók és nemesek bármely birtokaikon levő minden szántóvető és szőlővel bíró jobbágyoktól ezek minden terményének és borának kilenced részét a maguk szükségére hasonlóképpen hajtsák és szedjék be. És akik a mondottak beszédese tekintetében másként járnak el, [...] birtokain a terményeknek és bornak ama kilenced részét minden lejjebb szállítás és leengedés nélkül mi magunk fogjuk saját használatunkra behajtani.”

(I. Lajos törvényeiből)

Állapítsa meg, hogy a táblázatban szereplő állítások melyik forrásrészletre vonatkoznak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban egy X jel szerepelhet.

Állítás	A) betűjelű forrás	B) betűjelű forrás	C) betűjelű forrás	Mind- három	Egyik sem
a) Eltérő kiváltságokat adott a nemesség különböző rétegeinek.					
b) Bevezetése védte a köznemesi birtokok munkaerő-ellátását.					
c) Megszüntette a szabad végrendelkezés lehetőségét.					
d) Megújította az Aranybullát.					

e) Karikázza be annak a társadalmi rétegnek a sorszámát, amelyik a C) forrásrészletben szereplő adót fizette!

1. bárók

2. köznemesek

3. jobbágyok

4. polgárok

f) Adja meg, hogy az összes termény hány százalékat tette ki a C) betűjelű forrásrészletben szereplő adó!

..... %-át

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Milyen előzmények után adta ki I. Lajos az idézett törvényeket? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. A törökkel vívott harcok miatt növelni akarta az uralkodói jövedelmeket.
2. A pestisjárvány társadalmi hatásait kívánta mérsékelni.
3. Az itáliai hadjáratokban a királyt támogató köznemesek jogaik megerősítését követelték.
4. Trónviszályok miatt I. Lajos hatalma megszilárdítására törekedett.
5. A mértéktelen birtokadományozásai miatt a meggyengült királyt a bárók kényszerítették a törvény kiadására.

4 pont	
--------	--

**4. A feladat az Egyesült Államok létrejöttéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!**

A) „Minden [...] ív vagy darab papírért, melyre bármilyen nyilatkozatot, kérelmet, kérvényt, [...] írnak vagy nyomtatnak az amerikai angol gyarmatok [...] törvénytörvény-székén vagy ezek másolataért három pence [pénz] az illeték. [...] És továbbá elrendeltetik [...], hogy minden összeg, melyet az itt elfogadott illeték-szabás eredményeként szednek be [...] Őfelsége kincstárának számlájára legyen befizetve és más pénzeztől elkülönítve kezeltessék, és arra legyen fenntartva, hogy [...] a parlament a mondott gyarmatok és ültetvények védelmére, oltalmazására és biztosítására fordítsa.” (A *Bélyegtörvényből*, 1765)

a) Az idézett törvény kiadása összefüggött egy nem sokkal korábbi fegyveres konfliktussal. Nevezze meg a konfliktust, és magyarázza meg az összefüggést! (1 pont)

.....

B) „Mi, e kongresszus tagjai [...] kötelességünknek éreztük, hogy [...] kifejezésre juttassuk alázatos véleményünket a gyarmatok lakóinak alapvető jogairól és szabadságairól, valamint azon sérelmek tekintetében, melyeket elszenvednek. [...] IV. Hogy e gyarmatok lakói nincsenek és helyi körülményeik folytán nem is lehetnek képviselve Nagy-Britannia alsóházában.
V. Hogy e gyarmatok lakóinak kizárólagos képviselői azok a személyek, akiket saját maguk választottak és hogy soha semmiféle adót eddig nem kényszerítettek és alkotmányosan nem is kényszeríthetnek rájuk csak saját törvényhozásuk által. [...] IX. Hogy a Parlament [...] által kiszabott adók [...] fizetése a fém pénz ritkasága miatt teljességgel megvalósíthatatlan.” (Az 1765. évi kongresszus határozataiból)

b) Magyarázza meg saját szavaival, milyen jogi problémájuk volt a telepéseknek a Bélyegtörvénnyel kapcsolatban! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Milyen nem jogi problémát fogalmazott meg a kongresszus? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A britek nem fogadták el a gyarmatok saját pénzét.
2. Az árforradalom hatására csökkent a nemesfém értéke.
3. A király pénzrontással növelte jövedelmét.

d) Milyen további sérelmük volt a telepéseknek? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. a gyapottermesztés betiltása
2. a nemesség megadóztatása
3. korlátozták a gyarmatok kereskedelmét

3 pont	
--------	--

5. A feladat a 18. századi magyar történelemmel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Minden alattvaló urától vár védelmet és biztonságot. Ezért az uralkodó kötelessége, hogy alattvalói jogát rögzítse, ügyeiket úgy vezesse, hogy a közjót és az egyén javát egyaránt szolgálja. [...] A legfőbb hatalom, ami az uralkodót illeti, minden határozatára, amelyet rendelet formájában adnak ki, a kötelező jelleg bélyegét nyomja rá.” (II. József által megfogalmazott részlet az ausztriai Általános polgári törvénykönyvből, 1786)

B) „Egyszerre hír terjede el, hogy II. József Patakon fog ebédelni. Megérkezének a szekerek, a császár kiszállván, szó nélkül üdvözlé a látásáért megjelenteket s deák [latin] nyelven tudakozá, mely helyeken fogna lovakat váltani Munkács felé. A feleleteket feljegyzé, ismét meghajtá magát s elzárkózott, hogy ebédig dolgozhassék. Ebéd alatt meg vala engedve a bemenet uraságoknak s asszonyságoknak. [...] Álmélkodva láttam itt, hogy a császár könyökén foldva volt a veres gallérú zöld kabát. [...] Amint felkele a nem hosszú ebéd mellől, asszonyainkhoz fordula s enyelegve szóla hozzájuk. De azok közt egy sem volt, aki nyelvét értse.” (Kazinczy Ferenc leírása, 1779)

a) Mely 18. századi eszmerendszerre utal az A) betűjelű forrás aláhúzott része! Szakkifejezéssel válaszoljon! (0,5 pont)

.....

b) Melyik – II. József-re vonatkozó – két állítás igazolható a B) betűjelű forrás alapján? Karikázza be a két igaz állítás sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Személyes tapasztalatokat gyűjtött Magyarországról.
2. Meg akarta békíteni a lázadó magyar rendeket.
3. A királyi birtokokon zajló munkákat ellenőrizte.
4. Kerülte a fényűzést.
5. Nem beszélte Magyarország hivatalos nyelvét.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Ki volt a magyar uralkodó a B) betűjelű forrás keletkezésekor? (0,5 pont)

.....

d) Nevezze meg II. József két olyan rendeletét, amelyeket maradónak ítélt, és nem vont vissza! (Elemenként 0,5 pont.)

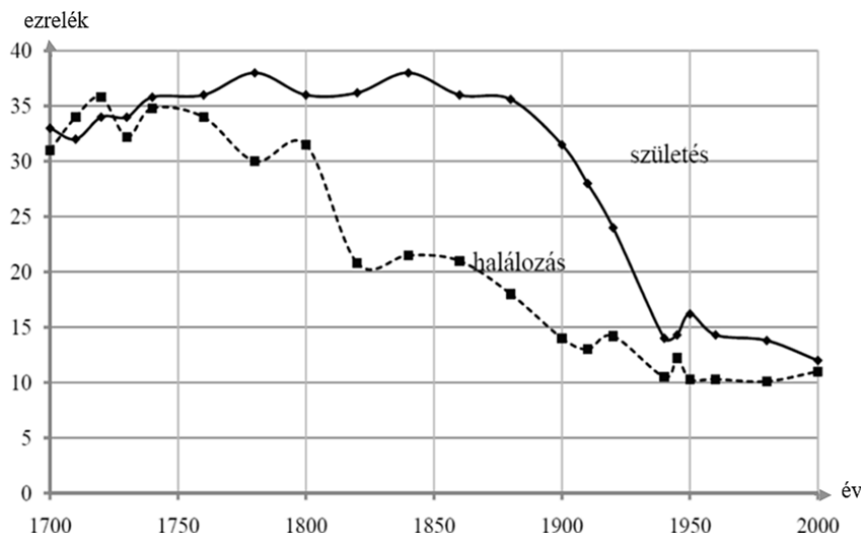
.....

e) Fogalmazza meg II. József uralkodásának egy általános jellemzőjét, amelyet a magyar rendek sérelmeztek! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat az első ipari forradalom társadalmi hatásaival kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a grafikon, a magyarázó szöveg és ismeretei segítségével!

Az ezer főre jutó születések és halálozások számának változása Angliában (1700–2000)

Az első ipari forradalom kora Angliában a demográfiai (népesedési) átmenet időszaka volt. A grafikonon ábrázolt két mutató egyike ekkor még a hagyományos társadalmakra jellemzően alakult [a], a másik mutató változása viszont már a modern társadalmak jellegzetességét mutatta [b].

a) Állapítsa meg, melyik mutatóra és annak milyen irányú változására hivatkozik az előző magyarázó szöveg a)-val jelölt, aláhúzott részlete! (1 pont)

.....

b) Állapítsa meg, melyik mutatóra és annak milyen irányú változására hivatkozik a magyarázó szöveg b)-vel jelölt, aláhúzott részlete! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Hogyan hatott a grafikonon ábrázolt két mutató alakulása a népesség számára az első ipari forradalom korában? (1 pont)

.....

d) A népesedést befolyásoló következő változások közül melyek voltak jellemzőek az első ipari forradalom kori Angliára? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Családtámogatási intézkedéseket hoztak, hogy növeljék a gyermekvállalási kedvet.
2. A nők jelentős számban vettek részt az egyetemi oktatásban, így később mentek férjhez.
3. A polgári állam kiépülésével bevezették a társadalombiztosítást.
4. A mezőgazdaság fejlődésének köszönhetően javult az élelmiszer-ellátás.
5. A csatornázásnak köszönhetően a városokban javult a higiénia.

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori magyar társadalommal kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Van [köztük] olyan, ki [...] bezárt magas kapuja mögött magát most is kis királynak véli, elgondolja dicső bajszos ősei sorát, vagy legalább a robot és hosszú fuvar lehunyt idejét, s mély fájdalommal látja előre nemzetségi neve fényének hanyatlását. [...] Van [köztük] olyan, ki [...] szégyennek, zsidónak való piszkos mesterségnek tart minden kereskedést, minden ipar üzletet, s attól tart, ha ilyenbe keverednék, ősei megfordulnának sírjokban.” (*Mocsáry Lajos író, politikus korabeli műve*)

B) „Világos, hogy a nagyszavú Illés úr tényleg sohasem volt honvéd és soha egy csatában sem vérzett a hazáért. [...] 1848 előtt ordított és verte a mellét; 1848/49-ben még jobban ordított és még jobban verte a mellét; – a hazától azonban akkor is csak 'hévatal'-t [hivatal] kívánt [...]. Az elnyomás idejében nem ordított [...]. Az alkotmány visszanyerése óta ismét hazaffy lett, s miután már most ebben nincs veszedelem, jobban ordít s jobban döngeti a mellét, mint valaha. [...] Hazafiségének, lelkesülésének, kirohanásainak – mind, mind csak egy célja van: egy 'hévatal' minél több fizetéssel, minél kevesebb dologgal, semmi fegyelemmel. [...] Szóval Illés úr álprófeta s azzal, hogy [...] kifizurázzuk, az igazi, becsületes magyar hazafiségnek csak jó szolgálatot teszünk” (*Ágai Adolf szerkesztő korabeli írása*)

a) Nevezze meg idegen eredetű szakkifejezéssel azt a társadalmi réteget, amelyikre jellemzőek voltak az idézett forrásokban leírtak! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Karikázza be annak a két állításnak a sorszámát, amely a források szerzői szerint jellemző volt erre a társadalmi rétegre! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Nehezen tudták fenntartani korábban megszokott életszínvonalukat, tartottak a lecsúszástól.
2. Támogatták a zsidók emancipációját.
3. Büszkéek voltak magyarságukra és nemesi származásukra.
4. Elutasították az olyan állásokat, ahol az államot kellett szolgálniuk.
5. Magyarország teljes függetlenségéért küzdöttek.

c) Mi volt az A) forrás idézett része által megjelenített mentalitásnak / szemléletnek az az eleme, ami miatt ezt a réteget sokan bírálták? Fogalmazza meg saját szavaival! (1 pont)

.....

d) Mi jellemezte a B) betűjelű forrásban aláhúzással jelölt „igazi, becsületes magyar hazafiságot” a szerző szerint? Következtessen a forrás idézett része alapján! (1 pont)

.....

e) Milyen típusú szöveg tartalmazta a B) betűjelű forrásban idézett mondatokat? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Egy korabeli közéleti személyiség hivatalos életrajza.
2. Karikatúrákat közlő lap kitalált szereplőjének bemutatása.
3. Adatgyűjtésen alapuló, tudományos céllal írt társadalomkritikai tanulmány.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat a második világháborúhoz kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a világháborús hadműveleteket ábrázoló térkép-vázlatok és ismeretei segítségével!

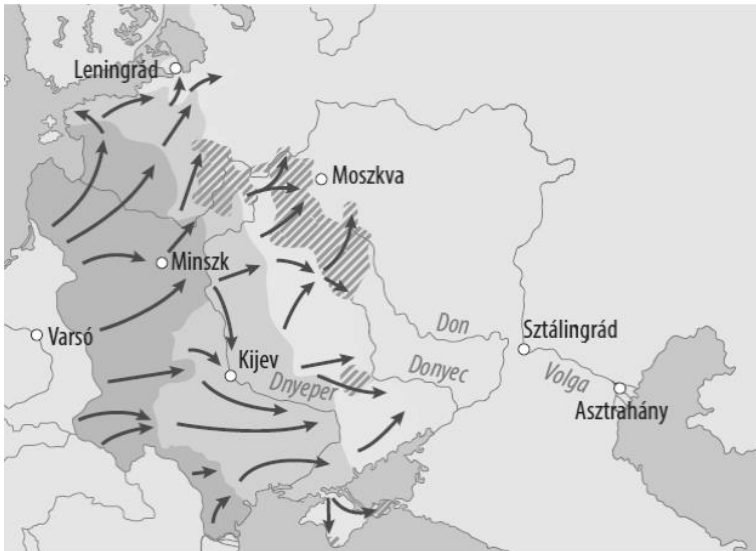

A)

B)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C)

a) Állítsa időrendi sorrendbe a térképvezérlatokon látható hadműveleteket! Írja a táblázatba a térképvezérlatok betűjelét! A legkorábbi hadművelettel kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

b) Nevezze meg azt az egyezményt (katonai szövetséget), amelynek aláírói az A) betűjelű térképvezérlaton látható hadműveleteket indították! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg azt a két, az első világháborúban vesztes országot, amelyek az A) betűjelű térképvezérlaton látható hadművelet során Németország szövetségesei voltak! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

d) Nevezze meg azt az egyezményt, amely titkos záradékának közvetlen következményei a B) betűjelű térképvezérlatról leolvashatók! (0,5 pont)

.....

e) Nevezze meg azt a két országot, amelyet Németország már a B) betűjelű térképvezérlaton látható hadműveletek előtt megszállt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

f) Nevezze meg azt a két országot, amelyek nem sokkal korábbi területveszteségük miatt csatlakoztak a C) betűjelű térképvezérlaton látható hadművelethez! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

g) Fogalmazza meg a C) betűjelű térképvezérlaton látható hadművelet három különböző okát vagy célját! (Elemenként 1 pont.)

1. Fajelméleti ok vagy cél:

2. Gazdasági ok vagy cél:

3. (Nem a fajelmülethez kapcsolódó) politikai-ideológiai ok vagy cél:

.....

8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat Klebelsberg Kunó oktatás- és kultúrpolitikájával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével!

A) „Az 1920-as népszámlálás tanúsága szerint alig nyolc millió maradék-magyarból több mint egy millió volt a hat évnél idősebb analfabéta. [...] [Éppen ezért] iskolát akartunk építeni minden oly tanyai körzetben, ahol megközelíthető távolságból legalább 30 tanköteles összejárhat.”

B) „Köztudomású, hogy különösen a háború folyamán számos orvos rendesenél kisebb számú félév alatt nyerte el a diplomáját és így ezeknek szaktudása pótlásra és kiegészítésre szorul, de ezenkívül az orvosi tudományok rohamos haladása is megkívánja, hogy a már végzett orvosoknak szintén módot nyújtsunk a legújabb gyógyítási módok elsajátítására.”

C) „Művészképzésünket rendkívül előmozdítja majd, hogy a római Collegium Hungaricum [magyar kulturális intézetbe] már nagyobb számú építész, szobrászt, festőt és zenészt küldhettünk ki s remélem, hogy az örök város [...] légkörében az ultramodernizmus túlkapásai fiatal nemzedékünk lelkében majd kellően le fognak tompulni.”

D) „Menteni kell tehát a menthetőt, ami különösen Visegrádon lehetséges, ahol a nagyjában konzervált [megőrzött] Salamon-tornyán kívül fent a fellegrvár mellett még menthető lenne az erdei kaputorony, amelynek helyreállítása nagyon növelné Visegrád vonzó erejét.”

(Klebelsberg Kunó minisztériumának indoklása az 1929–30-as költségvetéshez)

Állapítsa meg, mely forrásrészletek támasztják alá a következő állításokat! Írja a táblázatba a megfelelő forrásrészletek betűjeleit! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy-egy betűjel többször is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	A forrásrészletek betűjelei	
a) Klebelsberg kultúrpolitikáját a konzervatív szemlélet határozta meg, hangsúlyt fektetett a kulturális örökség tiszteletére.		
b) Klebelsberg egyik fontos célja volt a népoktatás fejlesztése.		
c) A minisztérium költségvetéséből a továbbképzésekre is szántak pénzt.		
d) A minisztérium a turizmus fellendítésével is igyekezett alátámasztani költségvetési igényeit.		

e) Fogalmazza meg ismeretei alapján, mi volt az alapvető, a trianoni békéből levezetett érve Klebelsbergnek, amikor jelentős összegeket igényelt az állami költségvetésből oktatási és kulturális célokra! (1 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**10. A feladat a keleti és a nyugati blokk gazdaságtörténetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„A technikai fejlődés következménye, hogy bizonyos gazdasági ágazatok nagyüzemek keretében tudnak csak működni. De amitől óvakodnunk kell, ami ellen fel kell szólalni, az a vélemény, hogy az egész gazdaság csak nagyüzemi keretek közt működhet. Ez egyáltalán nem igaz, hölgyeim és uraim! Ha elképzelek egy országot, ahol csak nagyüzemek vannak, néhány vállalatvezető és számtalan bérmunkás, és emellett a szakszervezetek egyedulalma, akkor már csak a termelőségvetkezeti hiányzik, és készen is van a kommunista állam. Egy ilyen, az állam, az állami hivatalok, vagy ahogyan nálunk próbálkoznak vele, a szakszervezetek irányította gazdaság hosszú távon sosem lesz sikeres és versenyképes a szabad népek szabad gazdaságával szemben.” (Konrad Adenauer német kancellár beszéde, 1958. június 23.)

a) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a két gazdasági rendszert, amelyet Adenauer a szöveg-részlet utolsó mondatában egymással szembeállít! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

b) Nevezze meg azt az államot, amelynek a miniszterelnöke volt Adenauer! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg azt a 19. századi politikai gondolkodót, akinek gondolatmenete emlékeztet Adenaueréra, bár a szöveg első felében leírt folyamatot éppen ellentétesen ítélte meg! (0,5 pont)

.....

d) Mely társadalmi rétegek védelmét tekintette Adenauer politikai céljának? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont)

1. nagyvállalkozók
2. birtokos parasztság
3. mezőgazdasági munkások
4. ipari bérmunkások
5. kis- és középvállalkozók

e) Adenauer gazdasági elképzelését szociális piacgazdaságnak nevezik. Magyarázza meg saját szavaival ezt a fogalmat! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat Magyarország 1945 utáni demográfiai viszonyaival kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a karikatúra és ismeretei segítségével!**

A karikatúra a 20. század vége óta Magyarországra is jellemző demográfiai helyzetet mutatja.

a) Döntse el, hogy a következő állítások közül melyek igazak a karikatúra által bemutatott népesedési állapotra! Karikázza be a négy helyes állítás sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

A karikatúra által bemutatott országos demográfiai helyzetre jellemző, hogy...

1. egyre több iskolai férőhely szükséges.
2. a nyugdíjak biztosítása egyre nagyobb gondot okoz.
3. a születések száma meghaladja a halálozásokét.
4. a munkaerőhiány egyre fokozódik.
5. a népességnövekedés üteme csökken.
6. a népességszám csökken.
7. az egészségügyi ellátórendszerre egyre nagyobb terhek hárulnak.
8. már a 19. században is megjelent hasonló országos probléma.
9. fokozott kivándorlással jár együtt.

b) Nevezzen meg két olyan szociálpolitikai intézkedést, mely a Kádár-korszakban a karikatúra által bemutatott demográfiai helyzet kialakulásának elkerülését célozta! (Elemenként 0,5 pont.)

1.
2.

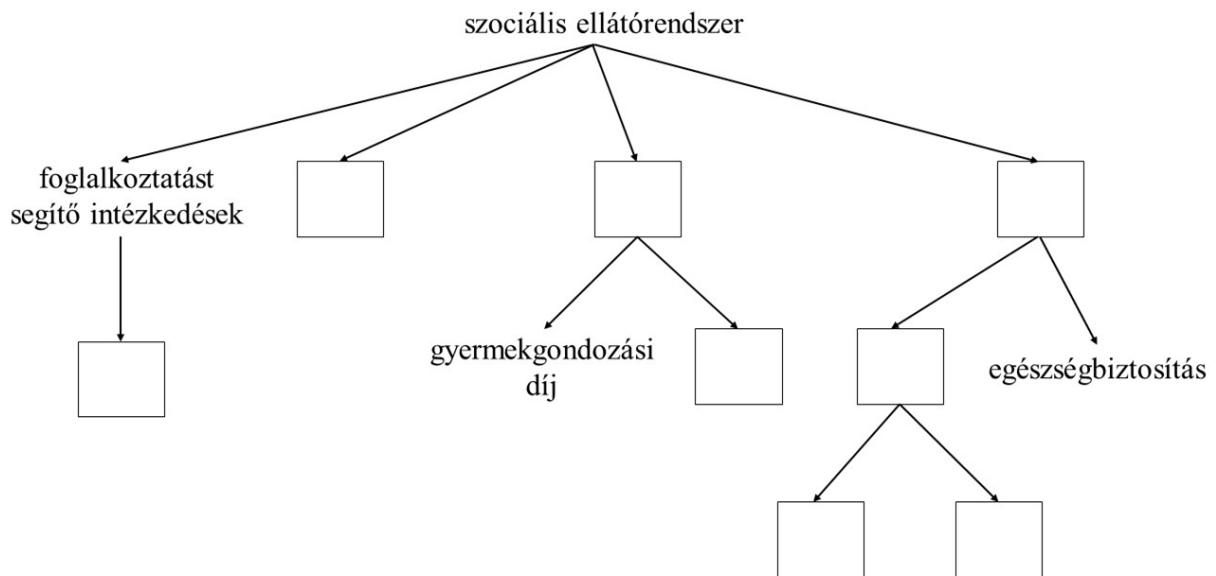
3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a szociális ellátórendszerrel kapcsolatos.

Egészítse ki az ábrát a megadott fogalmakkal. Írja az egyes fogalmak sorszámát az ábra megfelelő helyére! Egy fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

1. nyugdíjbiztosítás
2. családtámogatások
3. álláskeresési járadék
4. életjáradék
5. a legalább négygyermekes anyák szja-mentessége
6. kötelező (állami) nyugdíjbiztosítás
7. társadalombiztosítás
8. szociális segélyek (rászorulóknak)
9. önkéntes (magán-)nyugdíjbiztosítás

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

1. szentiras.hu
2. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Rubovszky–Tamásiné: Történelem 9. Szent István Társulat 2021.
3. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Rubovszky–Tamásiné: Történelem 9. Szent István Társulat 2021.
4. Szöveggyűjtemény az Amerikai Egyesült Államok történetéhez 1620–1980.
<https://www.ushistory.org/us/11a.asp>
5. Az újkor (1492–1914) | Sulinet Tudásbázis
Történelem 10. (NAT2020) IV. MAGYARORSZÁGA 18. SZÁZADBAN - 14. A felvilágosult abszolutizmus reformjai (nkp.hu)
6. https://dload-oktatas.educatio.hu/erettsegi/feladatok_2013tavasz_emelt/e_tortma_13maj_fl.pdf
7. Mocsáry Lajos: A magyar társasélet. Pest, 1855
https://mtda.hu/books/A_magyar_tarsaaselet.pdf Ágai Adolf írása a Borsszem Jankóban 1891/10.
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/SajtoTortenet-a-magyar-sajto-tortenete-1/a-magyar-sajto-tortenete-ii2-18671892-1B22/elclapok-18751890-2077/ii-a-nagyvarosi-polgarsag-kormanyparti-elclapja-a-borsszem-janko-2082/3-tarsadalmi-korkep-allando-figurakbol-2091/>
8. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay: Történelem 11. Szent István Társulat 2022.
9. Gróf Klebelsberg Kuno: Küzdelmek könyve. A vallás- és közoktatásügyi miniszteri tárca 1929/30. évi előirányzatának általános indokolása.
<https://mek.oszk.hu/09900/09951/09951.htm#43>
10. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay: Történelem 11. Szent István Társulat 2022.
11. <https://mrsbsciencecorner.wordpress.com/2018/09/03/negative-population-growth-good-for-the-environment-bad-for-the-economy/>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	3	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	8	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	3	
	12. feladat	4	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. október 18.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. október 18. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Ellenreformáció, katolikus megújulás	rövid
	1849 után	14.	A 19. századi brit gyarmatosítás	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	A honfoglalás	hosszú
	1849 után	16.	A gazdasági világválság hatásai Magyarországon	hosszú
Komplex	—	17.	A magyar ipar 1867–1953	korszakokon átívelő
	—	18.	Caesar és Augustus uralma	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a katolikus megújuláshoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az ellenreformációt és a katolikus megújulást a 16. században! Ne írjon a vallásháborúkról!

„De [a zsinat] a nyomdászoknak is ebben a tekintetben megfelelő módon mértéket akar szabni, és elrendeli, hogy ezentúl a Szentírást [...] senkinek ne legyen szabad kinyomtatni, [...] és ne legyen szabad eladni azokat, vagy akár csak magánál tartani, hacsak a Főpásztor [a pápa] előbb meg nem vizsgálta és jóvá nem hagyta.”
(*A trienti/tridenti zsinat határozataiból*)

Bernini szobra Szent Terézről (Róma, 1650-es évek)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

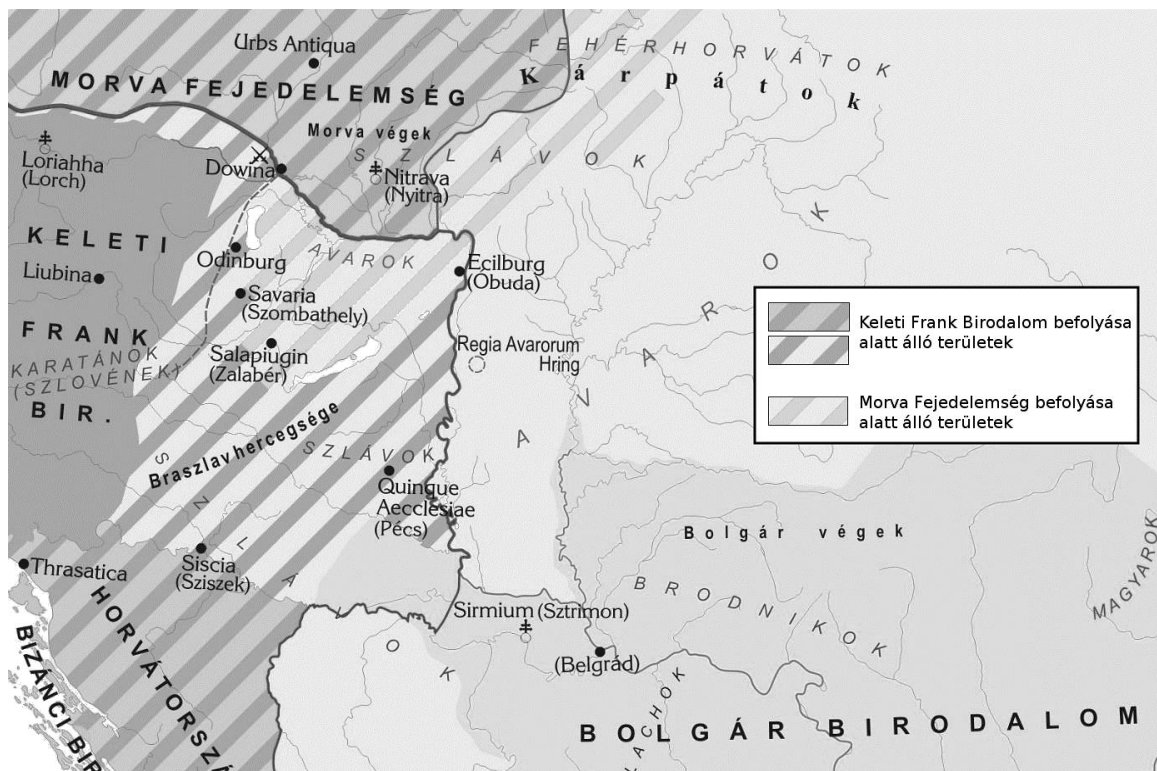
.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat a magyar honfoglaláshoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a honfoglalás menetét! Térjen ki a honfoglalók életmódjára is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

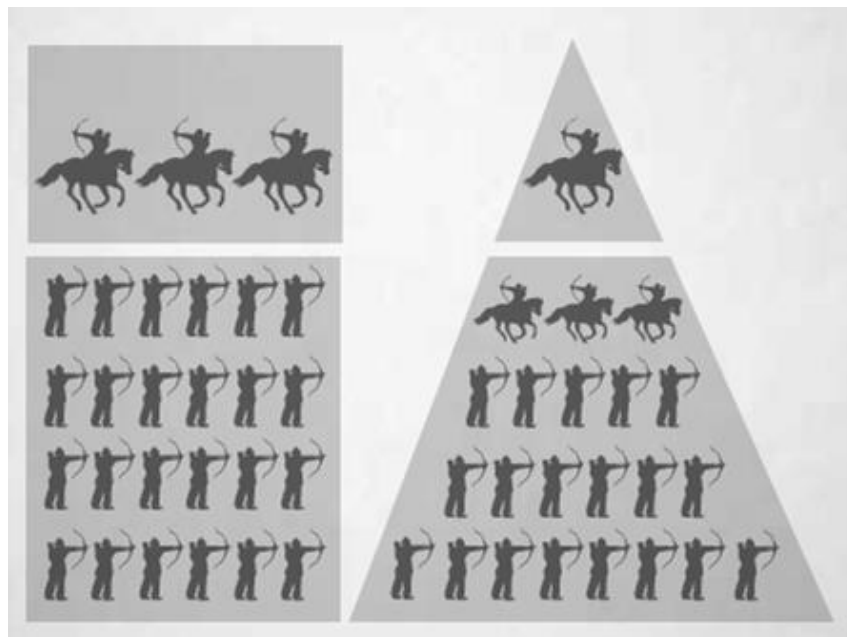

A Kárpát-medence a honfoglalás előtti évtizedekben

„A hírmondót [...] visszaküldték ama [Svatoptluk morva] fejedelemhez, és földjéért küldtek neki egy lovat arabiai arannyal bearanyozott nyereggel, aranyos kantárral. Látván ezt a fejedelem, felette megörvendezett, azt vélte, hogy vendég módra küldték ezt neki a földért. A hírmondó tehát földet, fűvet és vizet kért a fejedelemtől. A fejedelem pedig mosolyogva mondotta: »Legyen nekik, amennyit akarnak ezért az ajándékért!« Így tért vissza a hírmondó övéihez. Árpád pedig ezenközben a hét vezérrel bejött Pannóniába, de nem vendég módra, hanem hogy örökjogon birtokukba vegyék a földet. Ekkor más hírmondót küldöttek a fejedelemhez, ily követséget bíztak rá: »Árpád üzeni neked népével együtt ezt: meg ne állj tovább semmiképpen azon a földön, amelyet megvettek tőled, mert a te földedet megvették a loért, a fűvet a kantárért, a vizet a nyeregért.« [...] Ha tehát a föld, a fű, a víz az övék: minden az övék.” (Képes krónika, 14. század)

„A magyarok sem maradnak tétlenek és gondatlanok, [...] néhány katonájukat a bajor csapatok harcba csalogatására küldik. [...] Mintha csak ürge lovaikkal át akarnák törni a harcvonalat, nagy erővel támadnak, s hatalmas nyílfelhőt bocsátanak ki. A bajorokat a szaruíjaikból kilőtt nyílvesszőkkel borítják el, majd ismét hátrálnak. Gyorsabban nehéz fegyverzettel felszerelt seregünknel, s amikor még azt hisszük, hogy távol vannak, már ott is teremnek; s milyen gyorsan jönnek, ugyanolyan gyorsan el is tűnnek. [...] Kifárasztják a mieinket, majd minden oldalról ránk rontanak, a megfáradt bajorokat letámadják, fölébük kerekednek, eltiporják.” (Johann Turmair – humanista nevén Aventinus – bajor történetíró a pozsonyi csatáról, 15–16. század)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A törzsszövetség és a fejedelemség hatalmi struktúrája

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat a Horthy-korszakkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a nagy gazdasági világválság gazdasági, társadalmi és közvetlen politikai hatásait Magyarországon (1931-ig)!

A magyar ipar egyes ágazatainak termelése 1929-ben és 1933-ban (%) (az 1913-as, trianoni országterületre vetített termelés = 100%)		
ágazatok	1929	1933
bőrpar	132	130
élelmiszeripar	95	61
gépipar	83	33
textilipar	315	358
vegyipar	108	103
villamosenergia-termelés	254	264

„A párt célja [...] Kossuth Lajos és Nagyatádi Szabó István [korábbi kisgazda miniszter, a földreform előterjesztője 1920-ban] irányelveit követve, egész berendezésünket – az ország mezőgazdasági jellegének megfelelőleg – egy nemzeti agrárdemokrácia alapjára fektetése. Hozzásegítése a magyar falu népének mindazon politikai jogok és gazdasági feltételek teljességéhez, amelyek a legősibb és ma is a legmagyarabb foglalkozás[t]: a földművelést [...] megilletik, s amelyek az ország gazdasági, kulturális és szociális boldogulásához nélkülözhetetlenek.” (Az újjáalakult Független Kisgazdapárt programja, 1930)

„A Turul Bajtársi Szövetség [a legjelentősebb korabeli egyetemi ifjúsági szervezet] magyar érzésünket és emberi méltóságunkat egyaránt súlyosan sértő határozatot hozott, amikor olyan követeléssel lépett fel velünk, zsidó vallású magyar egyetemi hallgatókkal szemben, hogy a jövőben csak separáltan [elkülönítve], a keresztény vallású egyetemi hallgatók mögött foglaljunk helyet az egyetemi előadásokon. [...] Épp ezért mély tisztelettel kérjük Méltóságodat, és a Tekintetes Egyetemi Tanácsot, mint az egyetemi szervezet felett álló feltétlen tekintélyt, győzze meg a Turul Szövetség vezetőit és tagjait álláspontjuk tarthatatlanságáról.” (A szegedi zsidó hallgatók beadványa az egyetem rektorához, 1930)

„Tíz óra. És a körutakon föltűnnek az első tömöttebb munkáscsoportok. Megindul a szivárgás Csepel, Kispest, Pesterzsébet, Újpest, Óbuda, Pestszentlőrinc és a Váci út felől. [...] Ez a fülledt műhelyek népe, amely most kilépett az utcára. Fáradt szemeibe most kimerészkedik a fény és érzik, tudják, hogy esemény készül, amely sorsdöntő lehet további életükre. A hosszú Andrassy út [...] mind a négy járdán megtelik osztálytudatos proletárokkal, akik újból találkozni akarnak az Andrassy úttal, annyi impozáns munkásdemonstráció színhelyével. [...] A Köröndnél negyed tizenkettő órakor minden előzetes figyelmeztetés nélkül és teljesen oktanul elzárták a felvonulók elől az Andrassy utat. Vagy legalább is megkísérelték elzárni. Az ezt a hadmozdulatot végrehajtó lovasrendőrök a tőlük megszokott módon vágattak bele a fegyelmezetten viselkedő, csöndesen vonuló munkásokba. A nap fénye megvillant a kivont kardok pengéjén, és a rossz rendőrkardok lesújtottak a munkásokra.” (A Népszava című lap beszámolója az előző napi eseményekről, 1930. szeptember 2.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a magyar ipar történetéhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar ipar helyzetének alakulását 1867-től 1953-ig a következő szempontok alapján:

- az ipar fejlődése a dualizmus korában,
- a trianoni békediktátum iparra gyakorolt hatásai,
- a Bethlen-féle konszolidáció az iparban,
- a világgazdasági válság következményei a magyar iparban,
- a második világháború ipari termelésre gyakorolt hatásai,
- az ipari tulajdonviszonyok változása 1945-től,
- a Rákosi-diktatúra iparpolitikája!

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg!

A búza- és lisztkivitel változása 1882–1911 (%) (1882-es kivitel = 100%)		
	1887–1891	1907–1911
búzakivitel	127,0	79,5
lisztkivitel	131,9	207,5

A vas- és acélipari ágazat bányászata és termelése 1870–1910 (ezer tonna)			
Év	Vasérc	Nyersvas	Acél
1870	321,6	124,1	–
1880	586,0	140,2	–
1890	834,0	304,7	–
1900	1666,3	455,5	426,6
1910	1905,7	502,5	637,4

„Iparfejlesztési politikánk irányelvei

Iparfejlesztési politikánk különösen a hazai nyersanyagot feldolgozó és mezőgazdasági termékeinket kikészítő iparunk támogatását fogja szolgálni. Minden eszközzel elősegíteni kívánjuk az eddig külföldre exportált nyersanyagok belföldi feldolgozását. Különös figyelemmel leszünk azokra az iparágakra, amelyek a hazai tömegfogyasztás érdekeit szolgálják.” (Nemzeti Munkaterv, 1932)

A munkáslétszám a Rimamurány-salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság üzeimiben 1939–1943	
Év	Munkáslétszám (fő)
1939	16 425
1940	17 798
1941	18 228
1942	19 220
1943	20 948

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat az ókori Róma történetéhez kapcsolódik. (komplex – összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével Caesar és Augustus uralmát a következő szempontok alapján:

- a hatalomra kerülés módja;
- az általuk viselt tisztségek;
- a senatushoz való viszony;
- a hadsereghez való viszony;
- hódító tevékenység;
- uralmuk értékelése!

Ne eseménytörténetet írjon!

„Caesarnak élete végéig tartó dictatori hatalmat szavaztak meg, ami nyíltan bevallott zsarnoki uralmat jelentett, mivel az így ráruházott hatalom birtokában senkinek nem tartozott politikai felelősséggel, ráadásul ez a hatalom végleges is volt.” (*Plutarkhosz ókori történetíró, 2. század eleje*)

„Caesart hosszú hadvezéri pályája folyamán hűtlenül soha el nem hagyta senki; sok fogságba esett katonája pedig, akinek megígérték, hogy életben hagyják, ha Caesar ellen fegyvert fog, visszatartotta ezt a feltételt. [...] Caesar katonáinak harci vitézségét az is bizonyítja, hogy mikor [...] egyetlenegyszer vereséget szenvedtek, maguk követeltek megtorlást, s a fővezérnek inkább vigasztalnia, mintsem büntetnie kellett őket. A többi csatában könnyűszerrel arattak számtalan győzelmet az ellenség fölött, még ha szám szerint kevesebben voltak is.” (*Suetonius római történetíró, 2. század*)

„Tizenháromszor voltam consul, mikor ezeket írtam, és harminchétszer nyertem el a tribunusi hatalmat. A dictaturát, amelyet a nép és a senatus mind távollétemben, mind jelenlétemben megszavazott, M. Marcellus és L. Arruntius consulsága alatt nem fogadtam el.” (*Augustus önéletrajza, 1. század*)

„Körülbelül 500 000 római polgár tette le kezembe az esküt. Ezek közül szolgálati éveik leteltével [...] letelepítettem [...] több mint 300 000-et. Valamennyiük számára földet utaltam ki, vagy katonáskodásuk jutalmául pénzt adtam. [...] Ianus Quirinus kapuját, amelyet őseink akarata szerint csak akkor lehetett zárva tartani, amikor a római nép hatalma alá tartozó területeken, szárazon és vízen mindenütt győzelmek árán kivívott béke uralkodik, bár a hagyomány szerint születésem előtt a város alapításától fogva mindössze kétszer volt zárva, főségem éve alatt a senatus háromszor záratta be.” (*Augustus önéletrajza, 1. század*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) leelőhelyei:

13. <https://petersziklaja.hu/tridenti-zsinat-hatarozatai/>

<https://mult-kor.hu/szent-terez-eksztaizban-20190601>

14. <https://www.reseau-canope.fr/apocalypse-10destins/fr/dossiers-pedagogiques/les-bornes-chronologiques.html> [Assus francia mővész karikatúra-képeslapja]

Történelem 11. Tananyagfejlesztők: Borhegyi Péter, Nánay Mihály. Budapest, Oktatási Hivatal 2022.

15. Magyar történelmi térképtár | Sulinet Tudásbázis

Képes Krónika Sorozatszerkesztő: Tarján Tamás Fordította: Geréb László Magyar Hírlap és Maecenas Kiadó, 1993. <https://mek.oszk.hu/10600/10642/10642.htm>

1111 évvel ezelőtt: A 907-es pozsonyi csata (oszk.hu)

Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Rubovszky–Tamásiné: Történelem 9. Szent István Társulat 2021.

16. A Független Kisgazdapárt programja, 1930. <http://www.huszadikszazad.hu/1930-december/politika/gaal-gaszton-fuggetlen-kisgazdapartja-vegleges-es-hivatalos-formaban-vasarnap-hozta-nyilvanossagra-tiz-pontbol-allo-programjat-A-szegedi-zsidó-hallgatók-beadványa-az-egyetem-rektorához,1930>

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/szeged/a_szegedi_bolcseszkar_radnoti_miklos_diake-veiben/pages/009_antiszemita_megmozdulások.htm

A „Népszava” beszámolója az előző napi eseményekről, 1930. szeptember 2.

https://adt.arcanum.com/en/view/Nepszava_1930_09/?pg=4&layout=s&query=t%C3%BCntet%C3%A9s

17. Történelem 11. Tananyagfejlesztők: Borhegyi Péter, Nánay Mihály. Oktatási Hivatal. Budapest, 2022.

Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. 2. átdolg. kiad. Szerk. Perczel György. ELTE Eötvös Kiadó.

Budapest, 2003. Magyarországi pártprogramok 1919–1944. Szerk: Gergely Jenő – Glatz Ferenc – Pölöskei

Ferenc. Kossuth, Budapest, 1991. Réti R. László: A Rimamurány-salgótarjáni Vasmű Rt. a második

világháborúban. Történelmi Szemle 16 (1973) 18. Földes István – Nemes János: Tények és adatok a szocialista

Magyarország húszéves fejlődéséről, Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1965.

https://makronom.mandiner.hu/cikk/20181022_verebics_janos_az_1945_1948_kozotti_magyar_allamositasok_gazdasagi_es_jogi_tortenetehez

18. <https://mek.oszk.hu/03800/03892/html/index.htm> <https://mek.oszk.hu/03200/03264/03264.htm>

[https://romaikor.hu/ki_kicsoda_a_romai_tortenelemben/principatus_csaszarai_\(kr_e_27_%E2%80%93kr_u_235\)/augustus_\(caius_octavius\)_caesar_divi_filius_augustus_\(kr_e_27_%E2%80%93kr_u_14\)/augustus_](https://romaikor.hu/ki_kicsoda_a_romai_tortenelemben/principatus_csaszarai_(kr_e_27_%E2%80%93kr_u_235)/augustus_(caius_octavius)_caesar_divi_filius_augustus_(kr_e_27_%E2%80%93kr_u_14)/augustus_)

[oneletrajza_\(res_gestae_divi_augusti\)/cikk/res_gestae_divi_augusti_%E2%80%93augustus_](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_Ancient_Rome_at_Caesar_time_(with_conquests)-fr.svg)

[oneletrajza_\(res_gestae_divi_augusti\)/cikk/res_gestae_divi_augusti_%E2%80%93augustus_](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_Ancient_Rome_at_Caesar_time_(with_conquests)-fr.svg)

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_the_Ancient_Rome_at_Caesar_time_\(with_conquests\)-fr.svg](https://cdn.shopify.com/s/files/1/0268/2549/0485/products/RomanEmpire_web_preview_2400x.png?v=1578522)

https://cdn.shopify.com/s/files/1/0268/2549/0485/products/RomanEmpire_web_preview_2400x.png?v=1578522

413

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző